

לקמח, ולבשר אין כל שימוש. פרט להפיכתו לקומפוסט. באזורים מסויימים מייבשים את הבשר, טוחנים אותו עם העצמות ומשתמשים בקמח זה כובל.

המספוא הירוק, המוגש בחוה זו, הוא מגידולי הסורגום, אולם בשנים האחרונות התחילו לגדל גם תלתן ואספסת. מהאספסת הולכים ומתיאשים כי אין די מים להשקייה. הטמפרטורה כאן בחדר שי מארס—יוני עולה עד ל-47 מ"צ.

גם כאן מרכזים את החלב במחלבה קואופרטיבית והוא משווק בעיר הסמוכה במחיר של 50 אגורה לצרכן. התמורה לייצרנים היא 37—40 אגורות עבור הליטר. אחוז השומן בחלב המשווק הוא 4—4.5. בעונת ינואר—מארס יש עודפי חלב. וטרם הוקמה תעשיית-חלב לניצול עודפים אלה.

ב. הלוי, סאוואגראם, הודו

ק"ג. הפרות מגזע זה הן גדולות וחזקות. מטרת הטיפוח בגזע זה הוא — חלב ועבודה.

מן הראוי לציין את המיגבלות בטיפוח ובטייפול מטעמי מסורת ואמונה. הולדות יונקים מאמותיהם עד לגיל של 4 חודשים. בני הבקר משני המינים (עגלות ועגלים) רועים ביחד עד לגיל של 1½ שנה, והעגלות בהתייחסן על הרוב בגיל של 20 חודש, מורבעות אז ע"י פרים מגור דלים. רבות מבין העגלות מתעברות בפעם ראשונה רק בגיל של 4 שנים. את הפרות הזקנות אין אפשרות למכור לשחיטה, כי צריכת בשר הבקר הרי היא אסורה כאן על בני הדתות ההודיות, לכן מעבירים את הפרות האלה ל"מושב זקנים" מיוחד לבקר שהוקם ליד העיר השכנה. ושם הן מוחזקות עד למותן הטבעי. מפגרי הבהמות פושטים את העורות, את העצמות טוחנים

מכתב תשובה לח' ל. אדיב

קראתי בעיון רב את הערותיך לרשימתי על תערובת הכופתיות. מיד אחרי זה עיינתי מחדש ברשימתי ועלי לציין שלא מצאתי בה את הביקורת "הקטלנית", שעליה אתה כותב. אנסה להשיב לך לפי סדר הערותיך. רשימתי נכתבה אחרי 3 חודשי שימוש בתערובת הנ"ל. כמו כן בדקנו היטב את מצב ההזנה בחודשים אלו, מצב ההמלטות, וכל הגורמים שעלולים היו להשפיע על ירידת שומן; השווינו נתונים אלה עם הנתונים של החודשים המקבילים מאשחקד. נעזרנו בעבודה זו בבעל מקצוע שהוא אחד מיועצי "אמבר". אם כן — איפה הפוזיות וחוסר ההגינות? ונוסף לזה: לא טענתי נגד המכון בקשר עם ירידת השומן אלא עוררתי את השאלה באופן כללי. לא כתבתי שהתערובת תבוא במקום השחת. אלא יצאתי נגד אותם היועצים שיעצו להגדיל את מגת השחת, ואינני רוצה לחזור פה על דברים שנכתבו כבר. חשיבותה של השחת ידועה לי לא פחות מלרוב הבוקרים. אינני דורש שהתערובת מ"אמבר" תמלא את מקומם של שחת, ירק ועוד. הנני דורש מהתערובת רק זאת שהיא תשלים את ההזנה הגסה שלנו, כשם שעשתה זאת התערובת הביתית. דרשתי איפא הרכב לפי תנאי המשק, ולשמחתי אוכל לבשר שהגענו להסכם על שאלה זו עם הח' דוד אברהם, והיום מספקים לנו את ההרכב הרצוי לנו.

וכעת להערתיך האחרונה, שאף אחד אינו מחייב אותנו להשתמש בתערובת זו. ידועות לי יתרונות תערובת הכיפתיות, ודוקא בגלל זה מתחתי את הביקורת הקטלנית; כי אילו לא הייתי רוצה בה, לא רק שהייתי מיד מפסיק להשתמש בה אלא גם לא הייתי מטריד את קוראי "משק הבקר והחלב" לקרוא את רשימתי. מובטחני שגם אתה תודה בירידת השומן; גם מחיר התערובת הוא גבוה ממחיר תערובת ביתית, וההרכב בחודשים ינואר-פברואר לא היה הטיב ביותר. יש להודות ביתרונות מסויימים של הכופתיות, והוא — ניצול המזון המרוכז בצורה זו הוא יעיל יותר; הוא נאכל ונעכל יותר טוב וזה מביא לחיסכון בתערובת.

אני מקוה שבזה מסתיים הוויכוח על "אמבר"; אולם מוכן אני בכל הזדמנות להסביר לך את עמדתי ביתר פירוט; אלא שאין צורך להטריד לשם כך את קוראי "משק הבקר והחלב".

שמחה ידידיה

סער, 23.7.62